

**СТРУКТУРНІ РЕФОРМИ
І ТРАНСФОРМАЦІЇ В ПРОМИСЛОВОСТІ:
ПЕРСПЕКТИВИ І ПРІОРИТЕТИ**

2010

УДК 330.341.4+33.021.8:334.716(477)
ББК У9 (4Укр) 30
С 87

Представлены тезисы докладов и сообщений, посвященных структурным реформам и трансформации в промышленности. Основное внимание уделено вопросам влияния глобализации на развитие отечественной экономики, приоритетам развития национальной промышленности, становления инновационной экономики в Украине, стратегического управления и структурных трансформаций в экономике региона, региональных проблем социального развития, экономики и управления современными предприятиями, а также обработки и принятия предложений для органов государственной власти относительно структурных реформ в промышленности.

Редакційна колегія: акад. НАН України О.І. Амоша (відповідальний редактор), акад. НАН України М.Г. Чумаченко, акад. НАН України О.М. Алимов, акад. НАН України В.К. Мамутов, д.е.н. В.І. Ляшенко, д.е.н. Л.М. Кузьменко, д.е.н. Л.Г. Червова, к.е.н. А.І. Землянкін, к.е.н. С.М. Кацура.

*Рекомендовано до друку вченою радою
Інституту економіки промисловості НАН України
(протокол №10 від 06.12.2010 р.)*

Електронна версія: ier.donetsk.ua/publish/sbor/konf.pdf.

Структурні реформи і трансформації в промисловості: перспективи і пріоритети: тези доп. і повідом. Міжнар. наук.-практ. конф. (Донецьк, 17 груд. 2010 р.) / НАН України, Ін-т економіки пром-сті; Редкол.: О.І. Амоша (відп. ред.) та ін. – Донецьк, 2010. – 308 с.

ISBN 978-966-02-5876-1

Подано тези доповідей і повідомлень, присвячених структурним реформам і трансформації в промисловості. Основну увагу приділено питанням впливу глобалізації на розвиток вітчизняної економіки, пріоритетів розвитку національної промисловості, становлення інноваційної економіки в Україні, стратегічного управління і структурних трансформацій в економіці регіону, регіональних проблем соціального розвитку, економіки і управління сучасними підприємствами, а також опрацювання та прийняття пропозицій для органів державної влади щодо структурних реформ у промисловості.

УДК 330.341.4+33.021.8:334.716(477)
ББК У9 (4Укр) 30

ISBN 978-966-02-5876-1

© Інститут економіки промисловості
НАН України, 2010

<i>Скоруход Н.М.</i> Інвестиції як провокатор структурних змін у промисловості.....	65
<i>Степанова Т.А., Кешилинский А.С.</i> Стратегические аспекты малого бизнеса в контексте развития национальной экономики	66
<i>Тарасова М.Ю.</i> Класифікація організаційно-економічних підходів до управління водними ресурсами	68
<i>Ткаченко А.М., Авдей О.К.</i> Запровадження гнучкого режиму валютного курсу в Україні та можливі наслідки впливу на економіку підприємств країни	69
<i>Устинова М.В.</i> Правовое обеспечение конкуренции на рынках теплоснабжения	70
<i>Чеботарьов В.А.</i> Чинники державної регуляторної політики структурної трансформації харчової промисловості	72
<i>Шабліста Л.М.</i> Фінансові механізми забезпечення структурної перебудови промисловості України	73
<i>Шаповалова Э.В., Уланенко Б.Б.</i> Проблемы стратегического развития угольной промышленности Украины.....	75
<i>Шем'якіна Н.В.</i> Інвестиційне самофінансування структурних трансформацій у промисловості.....	76

Секція 3

ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ, РОЛЬ ДЕРЖАВИ І БІЗНЕСУ В ЇХ ВИРІШЕННІ

<i>Базартинова О.В.</i> Зовнішнє фінансування інноваційної діяльності українських підприємств	78
<i>Биконя С.Ф., Биконя О.С.</i> Проблеми розвитку інноваційної моделі України	79
<i>Боголіб Т.М.</i> Вплив елітної освіти на інноваційний розвиток	80
<i>Бокань А.А.</i> Інноваційне планування на підприємстві як елемент управління диверсифікацією	81
<i>Букішвілі В.О.</i> Інновації у визначенні ефективності ЖКГ.....	82
<i>Булеев И.П.</i> Институциональные аспекты инновационной деятельности	83
<i>Буряк В.О.</i> Особливості становлення національної інноваційної системи України в контексті прогресивного економічного розвитку.....	85
<i>Васильєва Н.Ф.</i> Саморегулювання електронних угод у сфері онлайн-електронного бізнесу	86
<i>Гинкул А.С., Кавура В.Л., Кондрахіна А.А.</i> Організація безпеки електронних платіжних систем.....	87
<i>Горюжанкіна М.С., Махнонцова Н.В.</i> Інноваційна культура суспільства та корпорацій в умовах трансформаційної економіки.....	89
<i>Горощенко В.В.</i> Напрямки стимулювання інноваційних процесів на промислових підприємствах.....	90
<i>Демет'єва Т.А.</i> Формы интеграции бизнеса для активизации инновационной деятельности на предприятиях	92
<i>Землянін А.І.</i> Проблеми активізації інноваційного розвитку промисловості України	93
<i>Існат'ков В.М.</i> О выборе источников инвестирования инновационных проектов развития города	95
<i>Ільїна Г.А., Феценко Л.В.</i> О направлениях развития венчурного бизнеса в Украине.....	96
<i>Казакова О.К., Лагутина И.С.</i> Формирование модели менеджмента в инновационной экономике	97
<i>Кацура С.Н., Лепихова Н.А.</i> Объективная необходимость становления инновационной экономики и ее государственной поддержки	99
<i>Кленін О.В.</i> Інноваційний потенціал: роль у розвитку промислового підприємства.....	101
<i>Кравченко С.І., Корнева О.В.</i> Вимір ефективності заходів з управління знаннями	103
<i>Крехівський О.В.</i> Щодо формування національної промисло-інноваційної політики	104
<i>Криль Я.М.</i> Управління економічною безпекою промислового підприємства: інноваційний підхід	106
<i>Кучерук Д.Г.</i> Соціальний характер інноваційної діяльності людини в умовах глобального економічного розвитку.....	107
<i>Кучерук Т.Г.</i> Механізм інноваційно орієнтованого економічного розвитку регіонів у контексті трансцендентної функції.....	108
<i>Лимар В.В.</i> Досвід країн Європейського Союзу у регулюванні трансферу знань	109
<i>Лук'янченко Н.Д., Хромов М.І.</i> Підвищення кваліфікації персоналу як чинник ефективного управління станом конкурентоспроможності людського капіталу	111
<i>Лях О.В.</i> Активізація інноваційної діяльності сектору МСБ на основі кластеризації	112
<i>Лях І.І.</i> Про підходи до трансферу знань як елемента інноваційного процесу	113
<i>Максимович Ю.В.</i> Впровадження інновацій у промисловості України	115
<i>Мельникова М.В.</i> Про участь виробничо-господарських комплексів у процесах становлення інноваційної економіки	116
<i>Мельцер Л.Г.</i> Человеческий капитал, социальные технологии в помощь инновационному развитию, усилению конкурентоспособности региона	118
<i>Парвина Т.І.</i> Особенности развития инновационной экономики в Украине	119
<i>Педерсен И.А.</i> Значение инновационного потенциала в деятельности предприятия	120
<i>Передерий С.Л.</i> Социальные факторы обеспечения конкурентоспособности электронной промышленности	122
<i>Підоричева І.Ю.</i> Концептуальна модель інтеграції науки, вищої освіти і виробництва	123
<i>Понмаренко А.А.</i> Инновационная система и структурные трансформации	124
<i>Ревва А.Н.</i> Некоторые вопросы кадрового обеспечения инновационного развития	126
<i>Саліхова О.Е.</i> Оптимізація участі держави у становленні та розвитку високотехнологічної сфери: досвід КНР, уроки для України	127

Інвестиційна діяльність на сьогодні є невід'ємною складовою діяльності будь-якого сучасного підприємства. У процесі здійснення інвестиційної діяльності підприємство переслідує широке розмаїття цілей – від необхідності оновлення обладнання до поглинання конкурентів на ринку. Безпосередньо в процесі роботи над вибором об'єкта інвестування підприємству варто зробити попередню, орієнтовну оцінку ефективності такої операції. Світовим досвідом накопичено велику кількість методів, застосовуючи які, підприємство може оцінити ефективність інвестування. Але перш ніж здійснювати аналіз ефективності, важливо правильно класифікувати інвестиції, що забезпечить правильність і однозначність їх сприйняття всіма учасниками інвестиційного процесу.

Література

1. Подольська В.О. Фінансовий аналіз : Навч. посіб. / В. О. Подольська, О.В. Яріш. – К.: ЦУЛ, 2007. – С. 236-260.
2. Базилінська О. Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика: Навч. посіб. / О.Я. Базилінська. – К.: ЦУЛ, 2009. – С. 178-189.
3. Литвин Б.М. Фінансовий аналіз: Навч. посіб. / Б.М. Литвин, М.В. Стельмах. – К.: Хай-Тек Прес, 2008. – С. 204-231.
4. Шеремет О.О. Фінансовий аналіз: Навч. посіб. / О.О. Шеремет. – К.: Кондор, 2005. – С. 119-130.
5. Попович П.Я. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання : Підручник / П. Я.Попович. – 3-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – С. 510-526.
6. Цал-Цалко Ю. С. Фінансовий аналіз : Підручник / Ю. С. Цал-Цалко. – К.: ЦУЛ, 2008. – С. 494-524.
7. Білик М.Д. Фінансовий аналіз : Навч. посіб. / М.Д. Білик, О.В. Павловська, Н.М. Прутуляк, Н.Ю. Невмержицька. – 2-ге вид., без змін. – К.: КНЕУ, 2007. – С. 498-543.
8. Бочаров В.В. Финансовый анализ : Краткий курс / В.В. Бочаров. – СПб.: Питер, 2008. – С. 203-227.
9. Салига С.Я. Фінансовий аналіз: Навч. посіб. / С.Я. Салига, Н.В. Дацій, С.О. Корещька, Н.В. Нестеренко, К.С. Салига. – К.: ЦУЛ, 2006. – С. 136-174.
10. Дієва Н.М. Фінансовий аналіз: Навч. посіб. / Н. М. Дієва, О.І. Дедікова. – К.: ЦУЛ, 2007. – С. 210-220.
11. Костирко Р.О. Фінансовий аналіз: Навч. посіб. / Р.О. Костирко. – Х.: Фактор, 2007. – С. 506-564.

*Н.М. Скороход, к.е.н.
ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка»,
м. Луганськ*

ІНВЕСТИЦІЇ ЯК ПРОВОКАТОР СТРУКТУРНИХ ЗМІН У ПРОМИСЛОВІСТІ

Загальним економічним законом виступає економічна пропорційність, яка відображає відповідність структури суспільного виробництва щодо структури суспільних потреб. Розрив відповідності за певної міри призводить до економічних катастроф.

Структура економіки України радянського періоду визначається як відстала й регресивна. Наприкінці 80-х років ХХ століття посилювалися структурні диспропорції в економіці країни. Це було свідченням наявності внутрішніх реперон для розвитку економіки, однією з важливіших причин для дійсного її реформування [1, 560-570].

Природа диспропорцій, їх посилення, як рівно і їх погашення, урівноваження зумовлені одним і тим же чинником – процесом інвестування. Останній розглядається як процес перетворення прибутку на додатковий капітал, використання вільних коштів як капіталу. У цьому процесі відображається одна з фундаментальних макропропорцій – норма нагромадження [2, 104; 3, 178-179].

Інвестування є необхідною складовою індустріальних та постіндустріальних систем. Воно виступає як явище соціально-економічної форми виробництва, як цільова функція цієї форми.

Інвестування викликає нові масштаби виробництва й нові його пропорції, тобто його структурні перетворення. За економічною природою інвестиції зрушують процес виробництва, зумовлюючи, з іншого боку, нестійкий характер рівноваги.

Поділ доходу на частини, які витрачаються відповідно на нагромадження і поточне споживання, становить одну з важливіших проблем структурної політики, яка проводиться суб'єктами господарювання. Всі питання щодо ефективності виробництва, його раціональної організації та оптимізації знаходяться в колі даної проблеми, яка визначається нормою нагромадження.

Інвестиції спрямовуються перш за все на прирощення нових потужностей, устаткування, технологій тощо. Індустріальна економіка формується внаслідок розвитку своєї бази – машинобудування. Економісти вважають, що перемога машинного виробництва в Англії дала поштовх до формування соціальної структури індустріального суспільства [4, 123].

Сьогодні інвестування як генератор структурних змін у виробництві має інноваційну складову. Інвестиції мають впроваджуватись у новітні технології виробництва, забезпечувати з точки зору техніко-економічних та організаційних параметрів формування постіндустріальної економіки [5, 18-49]. Постіндустріальну економіку розглядають також як нову економіку, або економіку знань.

© Н.М. Скороход, 2010

Виникає питання про місце, роль та характер промисловості в умовах нової економіки, тобто в умовах постіндустріальної економіки. З одного боку, постіндустріальна система приходить на зміну індустріальній системі. Індустріальна система зумовлює панування промисловості, крупного машинного виробництва. Оптимальною структурою промисловості в даній системі є така, у якій значну частку має машинобудування та галузі з високою доданою вартістю, тобто галузі, які орієнтовані на кінцеве споживання. Промисловість щодо параметрів конкурентоспроможності в індустріальній системі орієнтована на прогресивні технології, НДДКР, ринок.

Промисловість України, на думку фахівців, на даний час не досягла рівня, який притаманний рівню її розвитку в індустріальній системі щодо параметрів конкурентоспроможності [1, 225; 5, 42]. Сучасна економіка України являє собою приклад застарілої структури промисловості, відсталість, перебування на узбіччі передових світових виробничих культур. Тому інвестиції повинні забезпечити певний «ривок» щодо перетворення промисловості України на конкурентоспроможну систему. Для цього потрібно забезпечити певний обсяг інвестицій для машинобудування, використання науково-технічного прогресу у виробництві. Досвід з вирішення такого роду завдань є в світовій господарській практиці, у тому числі і в радянській економіці. Однак роль вічно доганяючого у вічному економічному кругообігу не може влаштувати суб'єктів господарювання, суспільство, політикум України.

Постіндустріальна система – це нова економіка, основою якої стають університети, наукові інститути й дослідницькі організації, в той час як матеріальні продуктивні сили перестають відіграти вирішальну роль [1, 225]. Щодо переходу від індустріальної до постіндустріальної системи можна провести аналогії відносно переходу від другої аграрної системи до індустріальної системи. Історія засвідчує, що країни, які довгий час відставали від провідних економік, використовували можливості стрибка за певних соціальних, економічних і політичних умов. Кожна країна може використовувати досвід як свій, так і інших.

У дослідженнях з проблеми подальших змін в економіці, й зокрема у промисловості України, пропонується виділяти низку важливіших напрямів щодо потреб створення конкурентоспроможної економіки та більшості її суб'єктів [5, 42-43].

Перетворення економіки на постіндустріальну систему не зменшує значення промисловості, вона – промисловість – змінює свою шкіру. Це своєрідний цикл її розвитку. По-перше, необхідно визначити ряд (але невелику кількість) напрямів стратегічного розвитку промисловості: нанотехнології, сучасні форми зв'язку та створення інформації, еколого-біосистеми, авіація, системи виробництва, заснованого на використанні так званих посудин. По-друге, необхідно формувати економіку знань на засадах чітко визначеної інвестиційної політики. Виважена структура промисловості буде визначатися обсягом та структурою інвестицій (нормою нагромадження) в освіті. Тобто динаміка трудового фонду освіти, який, з своєю чергою, об'єктивно визначається контингентом учнів, продуктивністю праці в освіті, динаміка фондів відшкодування учбової діяльності, викладання, науково-технічної діяльності визначають потоки інвестицій в освіту і через них потоки інвестицій у промисловість. Промисловість сама перетворюється на освітньо-виробничі комплекси.

Держава повинна взяти на себе функцію з визначення обсягів, потоків, структури інвестицій з тим, щоб забезпечити новітні структурні зміни в промисловості. Реалізація цієї функції потребує урахування інтересів економічних суб'єктів та розкриття потенціалу їх ініціативної діяльності.

Література

1. Мочерный С.В., Симоненко В.К., Секретарюк В.В., Устенко А.А. Экономическая теория. – К.: Знання, 2003. – 662 с.
2. Черников Д. Макроэкономика // РЭЖ. – 1995. – № 8. – С. 104.
3. Леонтьев В. Теоретические заметки о временном предпочтении, производительности капитала, стагнации и экономическом росте // Экономические эссе. – М.: Политиздат, 1990. – С. 173-179.
4. Ковальчук В.М., Лазарович М.В., Сарай М.І. Історія економіки та економічної думки. – К.: Знання, 2008. – 647 с.
5. Економічні проблеми XXI століття: міжнародний та український виміри / За ред. С.І. Юрія, Є.В. Савельєва. – К.: Знання, 2007. – 595 с.

*Т.А. Степанова, к.э.н.,
А.С. Квилинский
ДонНТУ, г.Донецк*

СТРАТЕГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ МАЛОГО БИЗНЕСА В КОНТЕКСТЕ РАЗВИТИЯ НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ

В экономике каждого государства его материальную и финансовую основу, как правило, формируют субъекты крупного и среднего бизнеса. Малый бизнес связывает незадействованные свободные материальные, финансовые и трудовые ресурсы, реализует предпринимательские способности и деловую активность населения, чем обеспечивает экономическую и социальную устойчивость общества, а также определенные уровень и качество жизни населения, не занятого в крупном и среднем бизнесе.

© Т.А. Степанова, А.С. Квилинский, 2010

Наукове видання

**СТРУКТУРНІ РЕФОРМИ І ТРАНСФОРМАЦІЇ
В ПРОМИСЛОВОСТІ:
ПЕРСПЕКТИВИ І ПРІОРИТЕТИ**

Міжнародна науково-практична конференція

(Тези доповідей і повідомлень)

17 грудня 2010 р.

*Конференція присвячена 50-річчю
Інституту економіки промисловості НАН України*

Мовою оригіналу

Оригінал-макет підготовлено у відділі КІНД ІЕП НАН України

Відповідальний за випуск *В.І. Ляшенко*

Літературні редактори: *О.П. Котовенко,
Г.Д. Бутенко,
О.А. Кокорева,
Н.В. Білошапка*

Комп'ютерна верстка *Н.А. Алексейчук*

Підп. до друку 10.12.2010. Формат 60x84/16. Папір друк. №3.
Ум. друк. арк. 44,7. Обл.-вид. арк. 48,1. Тираж 250 прим.
Замовлення № 1167.
Друк різнографічний. ІЕП НАН України.
83048, Донецьк, Університетська, 77.